

Прошло је 15 година од окончања грађанског рата у Босни и Херцеговини, а ова земља никако да се стабилизује и стане на сопствене ноге. Криза политичких односа, криза власти и уставно-правног система, криза економије (растурање привреде, пад стандарда и запослености), криминализација друштва, слабљење виталних функција јавних институција – све је то видљиво и лако препознатљиво на овим просторима.

Треба ли за такво стање, уколико се сложимо да је такво, окривити грађане, односно сам народ? Јасно је да то не би било оправдано ни разборито, без обзира што страначки подељени и политички разједињени грађани имају значајног удела у томе, јер бирају погрешне људе за места на којима се одлучује о садашњости и будућности земље, о свакодневном животу људи. У свему је, ипак, битнија чињеница да грађани у Босни и Херцеговини непосредно не одлучују ни и о чему и да је БиХ земља без стварног суверенитета.

Босна и Херцеговина јесте чланица Уједињених нација, она јесте нестална чланица Савета безбедности УН и јесте блиска многим телима Европске уније, али је БиХ под неформалним, а стварним, протекторатом међународне заједнице. Одлука било ког органа у земљи, почев од општине, кантона и ентитетских скупштина до Министарског већа, Парламентарне скупштине, па и самог Председништва БиХ, није провидива и обавезујућа уколико је оспори високи представник УН, односно свемогући ОХР!

Да је то суморна чињеница која има значајног одраза на деловање државних органа и институција, као и свакодневни живот људи у Босни и Херцеговини, давно је уочено. Пренаглашене економске, политичке и друге поделе међу ентитетима и заједничким институцијама, спорост и неодлучност у одлучивању, тешкоће у преговарању и постизању договора о било чему – све су то само последице једног накарадног система управе над државом и њеним институцијама, којег су наметнули странци.

То је груба и суморна стварност која је давно сагледана у Републици Српској. Стварност која је наметнута туђом вољом и диктатом, коју ни народ ни власт не прихвата, али другог пута и избора, бар за сада, нема.

Занимљива мишљења о овој теми чула су се протеклих дана на факултету „Синергија“ у Бијељини. У оквиру предавања „Уставне позиције Републике Српске и БиХ“, гостујући професор др Рајко Кузмановић рекао је да је Босна и Херцеговина у неким битним питањима и аспектима само формално суверена и слободна. То је чињеница коју је тешко оспорити, јер:

“О свим битним питањима у овој земљи управљају институције и организације странаца, односно високог представника. А ми, наравно, силно желимо да институција високог представника заврши своју мисију и да БиХ пређе са дејтонског прага на европски”

Имајући у виду специфичности и околности које карактеришу Босну и Херцеговину (то да је она мултиетничка земља коју чине два ентитета и три конститутивна народа) др Кузмановић наглашава да БиХ мора бити уређена као сложена држава. При томе, наравно, има доста политичких и других питања која се могу и које треба решавати компромисом. Кузмановић наглашава да је Српска спремна да иде у компромисе, али до разумне границе. Не може се дозволити да БиХ буде другачије уређена него као сложена држава. И не може се дозволити укидање ентитетског гласања и института од виталног националног интереса, јер је то једини механизам који омогућава да не дође до дискриминације.

Наша сопствена искуства показују да је унитарни модел организације друштва, без обзира на све атрибуте и крилатице о могућем „суживоту“, „братству“ и „заједништву“, непримерен и фактички неодржив уколико не постоје уставни и законски механизми који обезбеђују једнака политичка, економска и друга права свима под истим условима, без обзира којој нацији и вери припадају, да ли су „мали“ или „велики народ“ итд.

Како би функционисала БиХ, њене законодавне и извршне институције, ако би се редуковало ентитетско гласање у Парламентарној скупштини или трочлано Председништво БиХ заменило једним изабраним чланом – председником, видели смо на примеру бошњачког члана тог тела, садашњег председавајућег Председништва БиХ Хариса Силајџића. Супротно законским решењима и одредбама пословника о раду трочланог Председништва, која предвиђају међусобно усаглашавање и утврђивање заједничке платформе за иступе у међународним форумима, за предлагање и прихватање одређених докумената, уговарање посета и слично – он све то игнорише и наступа као да је председник БиХ! При томе властите ставове промовише као становиште „државе Босне и Херцеговине“! Јасно је да у таквој ситуацији Република Српска нема друге солуције – све што се на такав начин закључи или договори сматра се нерегуларним и ништавним.

БиХ – сувереност као декорација

Пише: Драгиша Спремо
понедељак, 07 јун 2010 17:24

На такав начин БиХ не може ни за себе ни за народе који у њој живе да изгради истински суверенитет. И као таква да опстане.